

## บทคัดย่อ

การศึกษากำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 1 (สระบุรี) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหลากหลายและกำลังผลิตในเชิงเศรษฐกิจของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน จำนวน 19 แห่ง ในท้องที่จังหวัดสระบุรี ลพบุรี และสิงห์บุรี ซึ่งเป็นป่าชุมชนภายใต้โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ตามแนวพระราชดำริ เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาพระบรมราชินีนาถ ที่ดำเนินการในปี 2548 การศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้รู้ หมอยาประจำหมู่บ้าน และผู้ที่พึงพิงป่าที่อยู่รายรอบ จำนวน 7-10 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของแผนภูมิ กราฟวงกลม แสดงช่วงการเก็บหาพืชอาหารและกำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนแต่ละแห่ง

ผลการศึกษา พบว่า ป่าชุมชนแบบดั้งเดิมเดิมในท้องที่จังหวัดลพบุรี และสระบุรี มีพืชอาหารที่ประชาชนรายรอบพื้นที่ป่าเก็บหามาบริโภค หลายชนิด และหมุนเวียนเก็บได้ตลอดทั้งปี เช่น ไม้รวก เห็ดโคน มะกอกป่า พฤษภักดิ์ ผักหวานป่า ย่านาง กลอย ผักอีหนู กระโดน สะเดา มะขามป้อม ดอกจัญ เป็นต้น แต่ชนิดที่เก็บหาได้มากที่สุดได้แก่ ไม้รวก โดยเก็บหาในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม สำหรับป่าชุมชนแบบพัฒนา ในจังหวัดสิงห์บุรี และสระบุรีนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหนองน้ำ หรือบึง ที่มีการตกแต่งขอบบ่อ พืชอาหารส่วนใหญ่ เป็นพืชริมน้ำที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ผักบุ้ง โสน และมีอาหารประเภทปลา หอย และกุ้งฝอย ที่ชาวบ้านเก็บหามาบริโภคเช่นกัน

**คำหลัก :** กำลังผลิต , พืชอาหาร , ป่าชุมชน